

SANTÉ!

BIERCULTUUR
IN
DENDERLAND

Volkscafés in
Denderland

Medegefinancierd door
de Europese Unie

provincie
Oost-Vlaanderen

COLOFON

Deze inventaris werd opgemaakt in opdracht van de intergemeentelijke cultureel erfgoedcel Denderland voor Aalst, Denderleeuw, Erpe-Mere, Haaltert, Lede en Ninove.

Erfgoed Denderland werkte hiervoor samen met diverse partners en de zes Denderlandse gemeenten.

Deze inventarisatie vindt plaats in kader van het LEADER-project WTC Volkscafé en wordt medegefinancierd door de Europese Unie en provincie Oost-Vlaanderen.

CC-BY-SA 4.0 Intergemeentelijke Projectvereniging Erfgoed Denderland
Onderwijsstraat 1
9300 Aalst
Tel: 053 72 33 65
www.erfgoedceldenderland.be

PROJECTPERIODE: '25-'26

DATUM: April 2026

CONTACT: Jana De Bie (jana@erfgoedceldenderland.be)

Vlaanderen
verbeelding werkt

Volkscafés in Denderland

Inleiding

Volkscafés vormen een wezenlijk onderdeel van het cultureel erfgoed van Vlaanderen. Ze zijn niet enkel plaatsen waar drank wordt geschonken, maar

functioneren historisch als sociale ontmoetingsruimtes, centra van gemeenschapsvorming en dragers van lokale tradities en gebruiken. In dorpen en steden vormden volkscafés generaties lang een laagdrempelige publieke ruimte waar mensen elkaar ontmoetten, verhalen deelden, verenigingen samenkwamen en sociale relaties werden opgebouwd.

Binnen de Belgische context zijn volkscafés bovendien onlosmakelijk verbonden met de biercultuur. België kent een uitzonderlijk rijke biertraditie die zowel economisch, sociaal als cultureel diep verankerd is in de samenleving. In 2016 werd de Belgische biercultuur erkend door UNESCO als immaterieel cultureel erfgoed van de mensheid. Die erkenning verwijst niet enkel naar het ambachtelijke brouwproces of de diversiteit aan bierstijlen, maar ook naar de sociale praktijken, rituelen en gemeenschapsvormende aspecten die verbonden zijn met bierconsumptie en caféleven.

De Belgische biercultuur wordt gekenmerkt door een grote regionale diversiteit, een sterke verbondenheid met lokale identiteit en een eeuwenlange traditie van artisanale productie. Zoals Annelies Tollet beschrijft, groeide bier vanaf de negentiende eeuw uit tot een belangrijk cultureel identiteitskenmerk binnen verschillende Vlaamse regio's. Bier werd niet alleen beschouwd als een consumptieproduct, maar ook als een uitdrukking van lokaal vakmanschap, gemeenschapsvorming en regionale trots.

Volkscafés vormden historisch het centrale decor waar deze biercultuur zich manifesteerde. In cafés kwamen lokale bewoners samen na het werk, werden verenigingsactiviteiten georganiseerd, vonden kaartspelen en cafés spelen plaats en werden familiale gebeurtenissen gevierd. Het volkscafé was tegelijk een publieke én intieme ruimte waarin sociale interactie centraal stond.

Het LECA-verslagboek Hart voor Volkscafés omschrijft volkscafés als belangrijke sociale ankerpunten binnen buurten, dorpen en steden. Volkscafés worden daarin beschreven als ontmoetingsplaatsen waar lokale wielerveden, kaartspelers, muzikanten, verenigingen en buurtbewoners samenkwamen. Het rapport benadrukt eveneens dat volkscafés een bijzondere combinatie vormen van materieel en immaterieel erfgoed. Niet enkel het interieur, de toog, de uithangborden en het gebouw zijn erfgoeddragers, maar ook de sociale praktijken, mondelinge tradities, rituelen, cafés spelen en gemeenschapsvormende functies.

De laatste decennia staan volkscafés echter sterk onder druk. Veranderende vrijetijdspatronen, schaalvergroting binnen de horeca, stijgende exploitatiekosten, verstrengde regelgeving en het verdwijnen van familiale opvolging zorgen ervoor dat vele traditionele cafés verdwijnen. Het LECA-rapport wijst erop dat vooral buurt- en dorpscafés het moeilijk hebben om zich te handhaven binnen de hedendaagse samenleving. Hierdoor

verdwijnen niet alleen fysieke gebouwen, maar ook belangrijke vormen van sociaal en immaterieel erfgoed.

Binnen Denderland vormt het volkscafé een belangrijk onderdeel van de regionale erfgoedidentiteit. De erfgoedlijnen van Erfgoedcel Denderland vertrekken expliciet vanuit de vraag “Wat maakt Denderland Denderland?” en benadrukken het belang van streekgebonden erfgoedverhalen, gemeenschapsvorming en lokale identiteit. Volkscafés sluiten nauw aan bij deze benadering omdat zij fungeren als plaatsen waar lokale tradities, volkscultuur en sociale interactie tastbaar blijven.

De erfgoedlijnenbenadering kiest bewust voor een brede en dynamische visie op erfgoed, waarbij niet enkel klassieke collecties centraal staan, maar ook levende erfgoedpraktijken, ontmoetingscultuur en gemeenschapsvorming. Volkscafés vormen hierdoor een belangrijk onderzoeksobject binnen de regionale erfgoedwerking van Denderland.

Deze inventaris kadert binnen een ruimer erfgoedproject rond drankcultuur, volkscafés en lokale identiteit in Denderland. Het project heeft als doel om de nog bestaande volkscafés in kaart te brengen, hun erfgoedwaarde te documenteren en de sociale betekenis van deze plaatsen zichtbaar te maken.

De inventaris vertrekt vanuit de vaststelling dat volkscafés zowel materiële als immateriële erfgoedwaarden bezitten. Naast de architecturale en interieurhistorische aspecten wordt ook aandacht besteed aan sociale praktijken, verenigingsleven, caféspelen, generatie-overdracht, lokale herinneringscultuur en gemeenschapsvorming.

Methodologie

De basis voor deze inventaris werd gevormd door de inventaris van traditiedragers die tussen 2008 en 2013 werd opgebouwd in het kader van eerdere erfgoedprojecten rond volkscafés en drankcultuur. Daarbij werd voortgebouwd op de methodologische uitgangspunten van het project Hart voor Volkscafés van Volkskunde Vlaanderen (het huidige LECA), waarin volkscafés werden benaderd als dragers van zowel materieel als immaterieel erfgoed.

De oorspronkelijke inventaris werd vervolgens uitgebreid en geactualiseerd via een brede publieksbevraging die liep van september 2023 tot februari 2024. Tijdens deze bevraging werden inwoners van Denderland uitgenodigd om cafés, verhalen, tradities, beeldmateriaal en herinneringen aan te leveren. De publieksbevraging had als doel om niet enkel bekende cafés te registreren, maar ook lokale kennis, mondelinge geschiedenis en verborgen erfgoedverhalen te verzamelen.

De resultaten van deze publieksbevraging werden nadien besproken binnen een expertencomité bestaande uit erfgoedprofessionals, heemkundigen, lokale onderzoekers en vrijwilligers uit de regio. Deze werkwijze sluit aan bij de participatieve methodiek die ook binnen de erfgoedlijnen van Erfgoedcel Denderland werd toegepast. Daarbij werd gewerkt met literatuuronderzoek, publieksbevragingen, werksessies met erfgoedexperten en validatie door erfgoedactoren uit de regio.

Daarnaast werd gebruik gemaakt van:

- historische persartikels;
- heemkundige publicaties;
- beeldbanken en postkaartcollecties;
- mondelinge getuigenissen;
- lokale archieven;
- brouwerijgeschiedenis;
- erfgoedliteratuur;
- en terreinonderzoek.

Bij de selectie van cafés werd rekening gehouden met verschillende erfgoedcriteria, waaronder:

- historische continuïteit van de caféfunctie;
- aanwezigheid van historisch interieur;
- sociale en gemeenschapsvormende functie;
- link met verenigingsleven;
- aanwezigheid van caféspelen of tradities;
- generationele overdracht;
- en de betekenis van het café binnen de lokale identiteit.

Methodologisch sluit deze inventaris aan bij hedendaagse visies op immaterieel erfgoed zoals geformuleerd binnen de UNESCO-Conventie voor het borgen van immaterieel cultureel erfgoed (2003). Daarbij staat niet enkel het object centraal, maar ook de sociale praktijk, de kennisoverdracht en de levende gemeenschap die met het erfgoed verbonden is.

De inventaris wil dan ook niet enkel een statische oplistingsvorm van cafés, maar een dynamisch document dat inzicht biedt in de rol van volkscafés binnen de historische, sociale en culturele ontwikkeling van Denderland.

Referentiesysteem

Elke fiche binnen deze inventaris krijgt een unieke projectreferentie volgens volgend systeem:

DV-VC-[Gemeente]-[Nummer]

Waarbij:

- DV = Denderland Volkscafés
- VC = Volkscafé
- Gemeente = afkorting van de gemeente
- Nummer = volgnummer binnen de gemeente

Voorbeelden:

- DV-VC-EM-001 = eerste fiche Erpe-Mere
- DV-VC-DDL-001 = eerste fiche Denderleeuw
- DV-VC-LED-001 = eerste fiche Lede

DV-VC-EM-001 — Café Rachel

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-001
- Gemeente: Erpe-Mere
- Deelgemeente: Erondegem
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Café Rachel

Identificatie

- Naam: Café Rachel
- Historische naam: Muzieklokaal
- Adres: Erondegemdorp 5, Erondegem (Erpe-Mere)
- Gemeente: Erpe-Mere
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Type erfgoedobject: Volkscafé
- Status: Actief
- Huidige uitbater: Jo Van De Sijpe

Historische situering

Café Rachel kent zijn oorsprong in 1947, toen het café onder de naam Muzieklokaal werd geopend door Rachel Van Den Eeckhout. Het café fungeerde gedurende meerdere decennia als ontmoetingsplaats voor het lokale verenigingsleven en stond in verbinding met de plaatselijke fanfare Sint-Cecilia en de majorettes.

In de volksmond stond het café bekend als “bij Rachel”. Na het overlijden van Rachel werd de zaak verder uitgebaat door haar dochters, in het bijzonder Orpha Siau. Tot aan haar overlijden in 2018 bleef het café een vaste ontmoetingsplaats binnen het dorpsleven van Erondegem.

Na een periode van sluiting werd het pand in 2024 opnieuw geopend onder de naam Café Rachel. De nieuwe uitbater koos bewust voor een verwijzing naar de oorspronkelijke cafébazin om de historische continuïteit van het café te benadrukken.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Het café vervulde gedurende meerdere generaties een belangrijke sociale functie als ontmoetingsplek voor bewoners van Erondegem. De verbondenheid met lokale verenigingen versterkte de rol van het café binnen het gemeenschapsleven.

Culturele waarde

De historische verbondenheid met fanfare Sint-Cecilia en het behoud van traditionele café-elementen illustreren de rol van volkscafés binnen de lokale volkscultuur.

Historische waarde

De continuïteit van de caféfunctie sinds 1947 en de sterke lokale verankering maken van Café Rachel een relevant voorbeeld van een naoorlogs dorpscafé in Denderland.

Beschrijving van het pand en interieur

Café Rachel wordt omschreven als een traditioneel bruin café. Bij de renovatie van 2024 werden verschillende historische elementen behouden, waaronder oude foto's en historische voorwerpen aan de muren. Enkel de sanitaire en technische infrastructuur werd gemoderniseerd.

Gebruiksgeschiedenis en verenigingsleven

Het café was historisch verbonden met de plaatselijke fanfare en majorettes. Daarnaast fungeerde het café als informele ontmoetingsplaats voor inwoners van Erondegem.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Ja	Rachel Van Den Eeckhout en later Orpha Siau vormden herkenbare figuren binnen het dorpsleven.
Historisch interieur	Ja	Behoud van traditionele inrichting en historische objecten.
Band met verenigingen	Ja	Verbonden met fanfare Sint-Cecilia en majorettes.
Caféspelen	Ja	Darts
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Typisch voor traditioneel volkscafé, maar niet expliciet gedocumenteerd.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Belangrijke sociale ontmoetingsplaats binnen Erondegem.
Generationale overdracht	Ja	Uitbating door Rachel Van Den Eeckhout en later haar dochters.

Bronnen

Primaire bronnen

- Mondelinge getuigenissen van inwoners en voormalige bezoekers.
- Historisch interieurmateriaal aanwezig in het café.

Secundaire bronnen

- “Café Rachel opent opnieuw de deuren in Erondegem”, Persregio Dender, 2024.
- Claudia Van Den Houte, “Heropening van voormalig café Muzieklokaal”, Het Laatste Nieuws, 2024.
- Brochure Santé. Drankcultuur in Denderland, Erfgoedcel Denderland.

Archief- en erfgoedbronnen

- Lokale documentatie heemkundige kring Erpe-Mere.
- Made in Denderland databank.

Onderzoekslacunes

- Verdere archivalische verificatie van de oprichtingsdatum.
 - Onderzoek naar bouwgeschiedenis van het pand.
 - Inventarisatie van historisch beeldmateriaal.
-

DV-VC-EM-002 — 't Aygems Cafeetje

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-002
- Gemeente: Erpe-Mere
- Deelgemeente: Aigem
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

't Aygems Cafeetje

Identificatie

- Naam: 't Aygems Cafeetje
- Historische namen: Den Engel, Kaarthuis bij Sieken
- Adres: Aigemdorp 98, Aigem (Erpe-Mere)
- Gemeente: Erpe-Mere
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Type erfgoedobject: Volkscafé
- Status: Actief

Historische situering

Volgens lokale bronnen bestaat het café reeds sinds circa 1700, waardoor het tot de oudste nog actieve cafés van de regio behoort. De oudste gekende naam van het café is Den Engel.

In 1968 werd Linda Van Den Dooren uitbaatster van het café. Zij groeide uit tot een markante figuur binnen het lokale caféleven. Tijdens haar uitbatingsperiode kreeg het café de naam 't Aygems Cafeetje.

Het café kende een tijdelijke sluiting in 2015, maar werd later opnieuw geopend. In 2025 werd het café opnieuw gelanceerd als ontmoetingsplaats voor de inwoners van Aaigem.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Het café vormt een belangrijk sociaal knooppunt binnen Aaigem en speelt een rol tijdens lokale festiviteiten zoals de Aaigemse kermis, paardenommegang en bakschieting.

Culturele waarde

Het café is sterk verbonden met lokale cafétradities, kaartspelen en verenigingsleven.

Historische waarde

Door zijn lange continuïteit als café en de aanwezigheid van meerdere historische functies vormt het café een waardevolle getuige van het dorpsleven in Aaigem.

Beschrijving van het pand en interieur

Het café wordt omschreven als een authentiek bruin volkscafé met traditionele inrichting.

Gebruiksgeschiedenis en verenigingsleven

Het café huisvest verschillende verenigingen, waaronder dartsclubs, belottersploegen, een wielclub en een pingpongvereniging.

Tijdens de dorpskermis fungeert het café als centrum voor sociale activiteiten en evenementen.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Ja	Linda Van Den Dooren groeide uit tot een bekend figuur binnen het lokale caféleven.
Historisch interieur	Ja	Traditioneel bruin café-interieur.
Band met verenigingen	Ja	Dartsclubs, wielclub, pingpongvereniging en belottersploegen.
Caféspelen	Ja	Kaartspelen en dartsactiviteiten.
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Typisch voor traditioneel volkscafé.
Ontmoetingsplek voor	Ja	Centrale rol tijdens

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
iedereen		kermissen en dorpsactiviteiten.
Generationale overdracht	Gedeeltelijk	Langdurige uitbating door dezelfde cafébazin.

Bronnen

Primaire bronnen

- Mondelinge getuigenissen.
- Historische caféfoto's.

Secundaire bronnen

- Chris Bosseloo, "Mensen hebben nood aan een authentieke bruine kroeg", Het Nieuwsblad, 19 maart 2024.
- Joris Coppens, "'t Aygems Cafeetje na 29 jaar dicht", Het Nieuwsblad, 27 augustus 2015.
- Artikels over de heropening van het café, Het Laatste Nieuws, 2025.
- Brochure Santé. Drankcultuur in Denderland, Erfgoedcel Denderland.

Archief- en erfgoedbronnen

- Lokale documentatie Aaigem.
- Made in Denderland databank.

Onderzoekslacunes

- Verificatie van de vroegste datering.
- Kadasteronderzoek naar historische eigenaars.
- Onderzoek naar vroegere bouwfasen.

DV-VC-EM-003 — Café Octopus

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-003
- Gemeente: Erpe-Mere
- Deelgemeente: Mere
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Café Octopus

Identificatie

- Naam: Café Octopus
- Adres: Nijverheidsstraat 8, Mere (Erpe-Mere)
- Gemeente: Erpe-Mere
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Type erfgoedobject: Wielercafé / volkscafé
- Status: Actief

Historische situering

Café Octopus werd geopend in 1973 door Raymond Van Impe en Yvette Fock. Het café groeide uit tot een lokaal wielercafé met een sterke band met de wielersport.

Het interieur verwijst nadrukkelijk naar de wielercarrière van Lucien Van Impe, winnaar van de Ronde van Frankrijk en broer van uitbater Raymond Van Impe.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Het café functioneert als ontmoetingsplaats voor wielersporters en lokale bezoekers.

Culturele waarde

Het café bezit een belangrijke symbolische waarde binnen de lokale wielercultuur.

Historische waarde

Het café documenteert de sterke verwevenheid tussen caféleven en wielersport in Vlaanderen.

Beschrijving van het pand en interieur

Het interieur bevat historische wieleroBJECTEN, waaronder wielertuigen, foto's en memorabilia van Lucien Van Impe.

Gebruiksgeschiedenis en verenigingsleven

Het café functioneert als ontmoetingsplek voor wielersporters en bezoekers uit de streek.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Ja	Raymond Van Impe was sterk verbonden met het café.
Historisch interieur	Ja	Wielermemorabilia en historische objecten aanwezig.
Band met verenigingen	Gedeeltelijk	Informeel link met wielercultuur en supporters.
Caféspelen	Onbekend	Verder onderzoek vereist.
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Typisch voor traditioneel volkscafé.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Lokale ontmoetingsplaats voor wielierliefhebbers en buurtbewoners.
Generationale overdracht	Nee	Geen aanwijzingen gevonden.

Bronnen

Primaire bronnen

- Historische objecten aanwezig in het café.
- Mondelinge getuigenissen.

Secundaire bronnen

- Brochure Santé. Drankcultuur in Denderland, Erfgoedcel Denderland.

Archief- en erfgoedbronnen

- Lokale wielierhistorische documentatie.
- Made in Denderland databank.

Onderzoekslacunes

- Aanvullend onderzoek naar bezoekerscultuur.
 - Inventarisatie van wieliererfgoed in het interieur.
-

DV-VC-DDL-001 — Café De Vlaamse Leeuw

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-DDL-001
- Gemeente: Denderleeuw
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Café De Vlaamse Leeuw

Identificatie

- Naam: Café De Vlaamse Leeuw
- Adres: Dorp, Denderleeuw
- Gemeente: Denderleeuw
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Type erfgoedobject: Volkscafé
- Status: Gesloten in 2025
- Historische uitbaatster: Rita Heymans

Historische situering

Café De Vlaamse Leeuw werd vanaf 1971 uitgebaat door Rita Heymans. Het café bevond zich in een pand met een lange horecageschiedenis dat volgens de uitbaatster reeds circa 145 jaar als café dienstdeed.

Het café behield gedurende meerdere decennia het karakter van een klassiek bruin café.

In 2025 sloot de zaak definitief de deuren, waarmee een einde kwam aan meer dan een halve eeuw uitbating door dezelfde cafébazin.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Het café vormde gedurende decennia een belangrijke ontmoetingsplaats op het Dorp van Denderleeuw.

Culturele waarde

Het café vertegenwoordigt het traditionele model van het Vlaamse bruine buurtcafé.

Historische waarde

De langdurige uitbating door één familie en de continuïteit van de caféfunctie geven het café een belangrijke lokale historische waarde.

Beschrijving van het pand en interieur

Het café behield een traditioneel bruin café-interieur met beperkte modernisering.

Gebruiksgeschiedenis en verenigingsleven

Het café fungeerde als vaste ontmoetingsplaats voor buurtbewoners en stamgasten.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Ja	Rita Heymans baatte het café meer dan vijftig jaar uit.
Historisch interieur	Ja	Klassiek bruin café-interieur behouden.
Band met verenigingen	Onbekend	Verder onderzoek vereist.
Caféspelen	Onbekend	Verder onderzoek vereist.
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Traditionele caféwerking.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Belangrijke buurtfunctie op het Dorp van Denderleeuw.
Generationale overdracht	Nee	Geen familiale overdracht vastgesteld.

Bronnen

Primaire bronnen

- Mondelinge getuigenissen.

Secundaire bronnen

- Claudia Van Den Houte, “Rita (79) neemt na meer dan halve eeuw afscheid van café De Vlaamse Leeuw”, Het Laatste Nieuws, 2 januari 2026.
- “Het Denderleeuw van achter de toog bij cafébazin Rita Heymans”, Het Laatste Nieuws.

Archief- en erfgoedbronnen

- Bibliotheek Aalst, krantenarchief.
- Lokale documentatie Denderleeuw.

Onderzoekslacunes

- Verificatie van de vroegste caféfunctie van het pand.
 - Onderzoek naar vroegere uitbaters.
-

DV-VC-EM-004 — Cabere

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-004
- Gemeente: Erpe-Mere
- Deelgemeente: Gotegem
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Identificatie

- Naam: Cabere
- Alternatieve schrijfwijzen: Caberé, Cabare, Caberee
- Adres: Gotegemstraat 17, Gotegem
- Gemeente: Erpe-Mere
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Type erfgoedobject: Volkscafé
- Status: Actief

Historische situering

Cabere behoort tot de oudste nog bestaande horecazaken in de regio en zou volgens lokale bronnen opgericht zijn in 1798. Het café bevindt zich in het gehucht Gotegem en bleef gedurende meerdere generaties een belangrijke ontmoetingsplaats binnen het lokale dorpsleven.

Volgens historische beschrijvingen werd het café gedurende lange tijd uitgebaat via familiale overdracht in vrouwelijke lijn.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Het café vervult een traditionele functie als ontmoetingsplaats voor buurtbewoners en verenigingen.

Historische waarde

De lange continuïteit van de caféfunctie sinds het einde van de achttiende eeuw geeft het café een uitzonderlijke lokale historische waarde.

Culturele waarde

Cabere vertegenwoordigt het klassieke model van het Oost-Vlaamse volkscafé.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Ja	Langdurige familiale uitbating.
Historisch interieur	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Band met verenigingen	Vermoedelijk	Traditionele dorpsfunctie.

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Caféspelen	Onbekend	Verder onderzoek vereist.
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Typisch volkscaféprofiel.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Belangrijke sociale functie binnen Gotegem.
Generationale overdracht	Ja	Familiale overdracht in vrouwelijke lijn.

Bronnen

Primaire bronnen

- Lokale getuigenissen.

Secundaire bronnen

- “Een oase van rust. Het Gotegems Caberee is er vooral voor de dorstigen”, Streeknieuws, 16-17 juli 1994.
- Artikels uit Het Laatste Nieuws over het café.

Archief- en erfgoedbronnen

- Lokale heemkundige documentatie.
- Made in Denderland databank.

Onderzoekslacunes

- Verificatie van de oprichtingsdatum.
- Inventarisatie van interieur en erfgoedelementen.
- Onderzoek naar eigenaarsgeschiedenis.

DV-VC-DDL-002 — Café Ganzenhof

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-DDL-002
- Gemeente: Denderleeuw
- Deelgemeente: Welle
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Identificatie

- Naam: Café Ganzenhof
- Adres: Regentiestraat, Welle
- Gemeente: Denderleeuw
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Type erfgoedobject: Volkscafé
- Status: Actief

Historische situering

Café Ganzenhof ontstond in de twintigste eeuw en kende doorheen zijn geschiedenis verschillende uitbaters. Het café groeide uit tot een vaste ontmoetingsplaats in Welle.

Sinds enkele jaren is het café ook verbonden met de internationale Rolling Stones-fangemeenschap via de Belgische fanclub Sticky Fingers.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Het café bezit een sterke buurtfunctie en brengt zowel lokale bezoekers als internationale muziekliefhebbers samen.

Culturele waarde

De link met de Rolling Stones-fanclub verleent het café een bijzondere culturele betekenis.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Ja	Verschillende bekende uitbaters binnen Welle.
Historisch interieur	Onbekend	Verder onderzoek vereist.
Band met verenigingen	Ja	Verbonden met fanclub Sticky Fingers.
Caféspelen	Onbekend	Verder onderzoek vereist.
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Traditionele caféwerking.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Zowel lokaal als internationaal ontmoetingspunt.
Generationale overdracht	Nee	Geen familiale continuïteit vastgesteld.

Bronnen

Secundaire bronnen

- “Trouwe klanten Kathleen en Luc nemen café Ganzenhof over van Luc en Tim”, Het Laatste Nieuws.
- “Achtien jaar en net afgestudeerd, en toch opent Lars al zijn eigen café”, Het Nieuwsblad.
- “Luc zag The Rolling Stones al 187 keer”, Het Laatste Nieuws.

Archief- en erfgoedbronnen

- Lokale documentatie Welle.

DV-VC-DDL-003 — Café De Vrede

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-DDL-003
- Gemeente: Denderleeuw
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Café De Vrede

Identificatie

- Naam: Café De Vrede
- Adres: Dorpsplein, Denderleeuw
- Gemeente: Denderleeuw
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Type erfgoedobject: Volkscafé
- Status: Gesloten in augustus 2025
- Historische uitbaters: Dirk Roelandt en Anne Callebaut

Historische situering

Café De Vrede was een historisch volkscafé gelegen op het dorpsplein van Denderleeuw. Volgens beschikbare bronnen kende het pand sinds 1890 een horecafunctie. Het café ontwikkelde zich gedurende meer dan een eeuw tot een lokaal verankerde ontmoetingsplaats waar zowel drank als eenvoudige maaltijden werden aangeboden.

Van 1972 tot 1988 werd het café uitgbaat door de ouders van Anne Callebaut. In 1988 namen Dirk Roelandt en Anne Callebaut de zaak over. Deze familiale continuïteit speelde een belangrijke rol in de sociale verankering van het café binnen de gemeenschap van Denderleeuw. In 1999 verwierf het echtpaar het pand, waarna in 2000 een grondige renovatie volgde.

Na een uitbatingsperiode van 37 jaar besloten de uitbaters het café definitief te sluiten in augustus 2025. De sluiting past binnen een bredere tendens van het verdwijnen van traditionele volkscafés in Vlaanderen.

Volgens de inventaris van LECA werd Café De Vrede opgenomen als traditiedrager binnen de Belgische biercultuur.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Café De Vrede vervulde gedurende meerdere generaties een belangrijke rol als laagdrempelige ontmoetingsplaats voor bewoners van Denderleeuw. Het café functioneerde als sociaal ankerpunt binnen het dorpsleven.

Historische waarde

De langdurige continuïteit van de caféfunctie sinds het einde van de negentiende eeuw verleent het café een belangrijke lokale historische waarde.

Culturele waarde

Het café vertegenwoordigde het klassieke model van het Vlaamse bruine volkscafé waarin gemeenschapsvorming, biercultuur en informele ontmoeting centraal stonden.

Immateriële erfgoedwaarde

Door de familiale uitbating, de sociale rituelen en de langdurige cafétraditie bezit Café De Vrede belangrijke immateriële erfgoedwaarden verbonden met de Belgische bier- en cafécultuur.

Beschrijving van het pand en interieur

Het café behield gedurende lange tijd het karakter van een traditioneel bruin café. De renovatie van 2000 moderniseerde bepaalde technische aspecten van het gebouw, maar de klassieke caféfunctie bleef behouden. Verdere documentatie van interieurkenmerken is wenselijk.

Gebruiksgeschiedenis en verenigingsleven

Café De Vrede functioneerde als ontmoetingsplek voor buurtbewoners, stamgasten en lokale verenigingen. Het café kende een sterke buurtfunctie en speelde een rol binnen de dagelijkse sociale interacties in Denderleeuw.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Ja	Dirk Roelandt en Anne Callebaut baatten het café gedurende 37 jaar uit.
Historisch interieur	Vermoedelijk	Bruin cafékarakter bleef behouden.
Band met verenigingen	Vermoedelijk	Traditionele buurtfunctie aanwezig.
Caféspelen	Onbekend	Verder onderzoek vereist.

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Beperkte drank- en spijskaart	Ja	Eenvoudige maaltijden en drankaanbod vermeld.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Belangrijke sociale functie binnen Denderleeuw.
Generationale overdracht	Ja	Familiale uitbating over meerdere generaties.

Bronnen

Primaire bronnen

- Mondelinge getuigenissen van bezoekers en buurtbewoners.
- Historische documentatie van het cafépand.

Secundaire bronnen

- Claudia Van den Houte, "Uitbaters Dirk en Anne zeggen café De Vrede na 37 jaar vaarwel", *Het Laatste Nieuws*, 15 maart 2025.
- Claudia Van den Houte, "Dirk en Anne sluiten na 37 jaar de deuren van café De Vrede", *Het Laatste Nieuws*, 24 augustus 2025.

Archief- en erfgoedbronnen

- LECA — Volkscafékaart / traditiedragers Belgische biercultuur.
- J. de Brouwer en Fr. Couck, *Toponymie van Denderleeuw*, Het Land van Aalst XII (1960), p. 138.

Onderzoekslacunes

- Verdere documentatie van het historische interieur.
- Inventarisatie van fotografisch materiaal.
- Onderzoek naar caféspelen en verenigingsleven.
- Verificatie van vroegere uitbaters vóór 1972.

DV-VC-AALST-005 — Gudul's Café

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-AALST-005
- Gemeente: Erpe-Mere
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Identificatie

- Naam: Gudul's Café
- Gemeente: Moorsel
- Type erfgoedobject: Volkscafé

Historische situering

Gudul's Café behoort tot de volkscafés die een sterke lokale verankering kennen binnen het verenigingsleven van Erpe-Mere.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Het café functioneert als ontmoetingsplek binnen het lokale gemeenschapsleven.

Culturele waarde

De caféwerking sluit aan bij traditionele volkscafécultuur in Denderland.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Historisch interieur	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Band met verenigingen	Ja	Lokale verenigingsfunctie aanwezig.
Caféspelen	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Traditioneel volkscaféprofiel.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Buurtgerichte ontmoetingsfunctie.
Generationale overdracht	Onbekend	Verder onderzoek vereist.

Bronnen

Secundaire bronnen

- Lokale persartikels.
- Brochure Santé. Drankcultuur in Denderland.

Archief- en erfgoedbronnen

- Lokale heemkundige documentatie.
-

DV-VC-EM-006 — Café Maxens

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-006
- Gemeente: Erpe-Mere
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Identificatie

- Naam: Café Maxens
- Gemeente: Erpe-Mere
- Type erfgoedobject: Volkscafé

Historische situering

Café Maxens behoort tot het netwerk van traditionele volkscafés in Erpe-Mere en fungeerde als lokaal ontmoetingspunt.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Het café bezat een duidelijke buurtfunctie.

Culturele waarde

Het café sluit aan bij de traditionele volkscafécultuur van Denderland.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Historisch interieur	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Band met verenigingen	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Caféspelen	Vermoedelijk	Mogelijk aanwezig.
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Traditioneel volkscaféprofiel.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Traditionele sociale functie.
Generationale overdracht	Onbekend	Verder onderzoek vereist.

Bronnen

Secundaire bronnen

- Brochure Santé. Drankcultuur in Denderland.
- Lokale persdocumentatie.

Archief- en erfgoedbronnen

- Lokale heemkundige kring.

DV-VC-EM-007 — Café Zaal Ons Huis

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-007
- Gemeente: Erpe-Mere
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Identificatie

- Naam: Café Zaal Ons Huis
- Gemeente: Erpe-Mere
- Type erfgoedobject: Volkscafé / feestzaal

Historische situering

Café Zaal Ons Huis werd opgericht door inwoners van Baardegem en kende een coöperatieve structuur. Het café speelde een belangrijke rol binnen het lokale verenigingsleven.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Het café functioneerde als centrum voor gemeenschapsactiviteiten en verenigingsleven.

Historische waarde

De coöperatieve structuur vormt een belangrijk historisch element.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Ja	Verschillende opeenvolgende uitbaters bekend.
Historisch interieur	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Band met verenigingen	Ja	Sterke verbondenheid met lokale verenigingen.
Caféspelen	Vermoedelijk	Mogelijk aanwezig.
Bepaalde drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Traditioneel volkscaféprofiel.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Centrale gemeenschapsfunctie.
Generationale overdracht	Gedeeltelijk	Continuïteit via lokale gemeenschap.

Bronnen

Secundaire bronnen

- Lokale persartikels.
- Brochure Santé. Drankcultuur in Denderland.

Archief- en erfgoedbronnen

- Lokale heemkundige documentatie.
-

DV-VC-EM-008 — Café Den Babbelaer

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-008
- Gemeente: Erpe-Mere
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Identificatie

- Naam: Café Den Babbelaer
- Gemeente: Erpe-Mere
- Type erfgoedobject: Volkscafé

Historische situering

Café Den Babbelaer maakte deel uit van het netwerk van buurtcafés in Erpe-Mere.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Het café functioneerde als laagdrempelige ontmoetingsplaats.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Historisch interieur	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Band met verenigingen	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Caféspelen	Vermoedelijk	Typisch voor volkscafés.
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Traditioneel profiel.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Buurtgerichte functie.
Generationale overdracht	Onbekend	Verder onderzoek vereist.

Bronnen

Archief- en erfgoedbronnen

- Lokale documentatie Erpe-Mere.
-

DV-VC-EM-009 — Café Den Biekerf

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-009
- Gemeente: Erpe-Mere
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Identificatie

- Naam: Café Den Biekerf
- Gemeente: Erpe-Mere
- Type erfgoedobject: Volkscafé

Historische situering

Café Den Biekerf is een traditioneel volkscafé met aandacht voor historische café-inrichting.

Erfgoedwaarde

Materiële waarde

Historische interieurkenmerken dragen bij tot de erfgoedwaarde.

Sociale waarde

Het café vervulde een buurtfunctie.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Historisch interieur	Ja	Historische inrichting vermeld.
Band met verenigingen	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Caféspelen	Vermoedelijk	Typisch volkscaféelement.
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Traditioneel profiel.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Lokale ontmoetingsfunctie.
Generationale overdracht	Onbekend	Verder onderzoek vereist.

Bronnen

Secundaire bronnen

- Brochure Santé. Drankcultuur in Denderland.

DV-VC-EM-010 — Café Bij Stinne

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-010
- Gemeente: Erpe-Mere
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Identificatie

- Naam: Café Bij Stinne
- Gemeente: Erpe-Mere
- Type erfgoedobject: Volkscafé

Historische situering

Café Bij Stinne kende een sterke lokale verankering en stond bekend om zijn rol binnen cultuur en caféactiviteiten.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Het café functioneerde als ontmoetingsplaats voor lokale bewoners.

Culturele waarde

Caféspelen en culturele activiteiten vormden een belangrijk onderdeel van de werking.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Historisch interieur	Ja	Traditioneel volkscafé-interieur.
Band met verenigingen	Ja	Lokale activiteiten en verenigingsleven.
Caféspelen	Ja	Caféspelen expliciet vermeld.
Bepaalde drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Traditioneel profiel.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Sociale buurtfunctie.
Generationale overdracht	Onbekend	Verder onderzoek vereist.

Bronnen

Secundaire bronnen

- Brochure Santé. Drankcultuur in Denderland.

- Lokale persdocumentatie.
-

DV-VC-EM-011 — Café 't Apostelken

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-011
- Gemeente: Erpe-Mere
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Identificatie

- Naam: Café 't Apostelken
- Type erfgoedobject: Volkscafé

Erfgoedwaarde

Traditioneel volkscafé met buurtfunctie binnen Erpe-Mere.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig
Markante cafebaas/cafébazin	Onbekend
Historisch interieur	Vermoedelijk
Band met verenigingen	Vermoedelijk
Caféspelen	Vermoedelijk
Bepaalde drank- en spijskaart	Vermoedelijk
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja
Generationale overdracht	Onbekend

DV-VC-EM-012 — Café De Soleil

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-012
- Gemeente: Erpe-Mere
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Identificatie

- Naam: Café De Soleil
- Type erfgoedobject: Volkscafé

Erfgoedwaarde

Volkscafé met lokale ontmoetingsfunctie.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig
Markante cafebaas/cafébazin	Onbekend
Historisch interieur	Vermoedelijk
Band met verenigingen	Vermoedelijk
Caféspelen	Vermoedelijk
Bepaalde drank- en spijskaart	Vermoedelijk
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja
Generationale overdracht	Onbekend

DV-VC-AAL-001 — Graaf van Egmont

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-AAL-001
- Gemeente: Aalst
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Identificatie

- Naam: Graaf van Egmont
- Gemeente: Aalst
- Type erfgoedobject: Historisch café

Historische situering

Graaf van Egmont bezit een belangrijke historische en erfgoedkundige waarde binnen Aalst.

Erfgoedwaarde

Historische waarde

Het gebouw en de caféfunctie bezitten een belangrijke historische betekenis.

Sociale waarde

Het café speelde een rol binnen het verenigingsleven.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig
Markante cafebaas/cafébazin	Vermoedelijk
Historisch interieur	Ja
Band met verenigingen	Ja
Caféspelen	Vermoedelijk
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja
Generationale overdracht	Onbekend

DV-VC-EM-013 — Café 't Dievenput

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-013
- Gemeente: Erpe-Mere
- Deelgemeente: Ottergem
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Café 't Dievenput

Identificatie

- Naam: Café 't Dievenput
- Adres: Keerstraat, Ottergem (Erpe-Mere)
- Gemeente: Erpe-Mere
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Type erfgoedobject: Volkscafé
- Status: Actief
- Huidige uitbaatster: Wendy Van De Pulst
- Voormalige uitbaters: Gérome Van De Sijpe, Martina Van De Sijpe, Geert Baeyens, Lieve Baetens, Patrick Den Herder

Historische situering

Café 't Dievenput is een volkscafé in Ottergem dat sinds 1983 actief is. Het café werd opgericht door Gérome Van De Sijpe en zijn echtgenote Martina Van De Sijpe. Het groeide uit tot een lokaal verankerd buurtcafé met een sterke sociale functie binnen Ottergem.

In 2002 werd Geert Baeyens uitbater van het café. Gedurende zeventien jaar bleef hij verbonden aan de zaak, tot het café in 2019 opnieuw van eigenaar veranderde. In datzelfde jaar ontstond bezorgdheid over het mogelijke verdwijnen van het laatste café van Ottergem.

Sinds 2020 werd het café uitgebaat door Lieve Baetens en Patrick Den Herder. Tijdens deze periode onderging het pand een grondige renovatie waarbij een nieuwe toog, vloer, veranda en terras werden toegevoegd. Ondanks deze modernisering bleef de uitbating bewust inzetten op het behoud van het karakter van een traditioneel bruin volkscafé.

In november 2024 werd de zaak overgenomen door Wendy Van De Pulst, die expliciet de ambitie uitsprak om het café opnieuw sterker als ontmoetingsplek op de kaart te zetten.

De naam “Dievenput” verwijst volgens lokale overlevering naar de historische aanwezigheid van de figuur Jan De Lichte in de omgeving. Hierdoor bezit het café ook een zekere verankering binnen regionale volksverhalen en lokale historische beeldvorming.

Volgens de Volkscafékaart van LECA werd 't Dievenput reeds in 2008 geregistreerd als traditiedrager van Vlaamse volkscafécultuur.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Café 't Dievenput vervult een belangrijke sociale rol binnen Ottergem en functioneert als laagdrempelige ontmoetingsplaats voor buurtbewoners, verenigingen en recreatieve fietsers.

Culturele waarde

Het café bezit een sterke verankering binnen de lokale volkscultuur van Ottergem en blijft verbonden met traditionele cafépraktijken en volksverhalen.

Historische waarde

Als laatste overblijvende café van Ottergem bezit het café een belangrijke historische en symbolische waarde binnen de dorpsgeschiedenis.

Immateriële erfgoedwaarde

Het café vertegenwoordigt verschillende immateriële erfgoedpraktijken zoals cafébezoek, verenigingsleven, kaatsport en informele ontmoetingscultuur.

Beschrijving van het pand en interieur

Het café behield ondanks recente renovaties bewust het karakter van een traditioneel bruin café. In 2020 werden een nieuwe toog, vloer, veranda en terras gerealiseerd. De uitbaters benadrukten expliciet het behoud van de volkscafé sfeer.

Gebruiksgeschiedenis en verenigingsleven

Café 't Dievenput is verbonden met:

- WTC Ottergem;
- motorclub MTC The Sunriders;
- lokale wielertoeristische activiteiten;
- recreatieve fietsers;

- en de kaatssport.

In 2015 functioneerde het café als centraal knooppunt tijdens een wielertoeristenrally in Erpe-Mere.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Ja	Verschillende lokaal gekende uitbaters sinds 1983.
Historisch interieur	Gedeeltelijk	Renovatie met behoud van bruin cafékarakter.
Band met verenigingen	Ja	WTC Ottergem en MTC The Sunriders.
Caféspelen	Ja	Link met kaatssport.
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Traditionele volkscaféwerking.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Belangrijke sociale functie in Ottergem.
Generationale overdracht	Gedeeltelijk	Familiale oorsprong en continuïteit van caféfunctie.

Bronnen

Primaire bronnen

- Mondelinge getuigenissen van bezoekers en inwoners van Ottergem.
- Historisch interieurmateriaal aanwezig in het café.

Secundaire bronnen

- Koen Moreau, "Café Dievenput heropent na totale renovatie: 'Maar iedereen blijft welkom in ons bruin café'", *Het Laatste Nieuws*, 14 januari 2020.
- Herman Laneau, "Laatste café van Ottergem staat te koop", *Het Nieuwsblad*, 21 november 2018.
- Koen Moreau, "Wendy wil café Dievenput terug op de kaart zetten", *Het Laatste Nieuws*, 13 november 2024.
- Joris Coppens, "Dit blijft een volkscafé", *Het Nieuwsblad*, 15 januari 2020.

DV-VC-EM-014 — Café 't Fonteintje

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-014
- Gemeente: Erpe-Mere
- Deelgemeente: Erpe
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Café 't Fonteintje

Identificatie

- Naam: Café 't Fonteintje
- Adres: Boskouterstraat 27, Erpe
- Gemeente: Erpe-Mere
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Type erfgoedobject: Volkscafé / estaminet
- Status: Actief
- Huidige uitbaters: Katia en Marc

Historische situering

Café 't Fonteintje is een traditioneel volkscafé gelegen in de Boskouterstraat in Erpe. Het café werd opgenomen binnen de inventaris van volkscafés in Denderland en geldt als een voorbeeld van een lokaal verankerd buurtcafé binnen de Denderstreek.

Volgens de inventarisatie van Erfgoedcel Denderland en de Wikimedia-erfgoedinventaris werd het café geregistreerd als “estaminet”, een term die verwijst naar traditionele cafés met een uitgesproken volks karakter.

Café 't Fonteintje werd eveneens erkend als traditiedrager binnen de Vlaamse volkscafécultuur. Het café vertegenwoordigt daarmee een erfgoedpraktijk waarin sociale ontmoeting, biercultuur en lokale gemeenschapsvorming centraal staan.

Een bijzonder element binnen de werking van het café is de aanwezigheid van een zogenaamde “spaarkas”. Dit systeem, dat historisch in meerdere volkscafés voorkwam, laat vaste klanten toe om op regelmatige basis geld te sparen via het café. De spaarkas wordt beheerd door de uitbater of een verantwoordelijke binnen de cafégemeenschap. Deze praktijk verwijst naar oudere vormen van informele solidariteit en gemeenschapswerking binnen het volkscafé.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Café 't Fonteintje vervult een belangrijke rol als laagdrempelige ontmoetingsplaats voor buurtbewoners en vaste klanten uit Erpe en omgeving.

Culturele waarde

Het café sluit aan bij de traditionele Vlaamse volkscafécultuur waarin bierbeleving, sociaal contact en lokale gewoonten centraal staan.

Historische waarde

De aanwezigheid van traditionele cafépraktijken zoals de spaarkas verleent het café een bijzondere historische en volkskundige waarde.

Immateriële erfgoedwaarde

Het café vertegenwoordigt levende immateriële erfgoedpraktijken zoals:

- cafébezoek;
- spaarkassystemen;
- mondelinge tradities;
- en informele gemeenschapsvorming.

Beschrijving van het pand en interieur

Café 't Fonteintje wordt omschreven als een klassiek bruin volkscafé met een traditionele inrichting en vaste klantenwerking. Verdere documentatie van interieurkenmerken en historische objecten is wenselijk.

Gebruiksgeschiedenis en verenigingsleven

Het café functioneert als ontmoetingsplek voor buurtbewoners en vaste stamgasten. De werking van de spaarkas wijst op een sterke sociale cohesie binnen de cafégemeenschap.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Ja	Huidige uitbaters Katia en Marc vormen herkenbare gezichten van het café.
Historisch interieur	Vermoedelijk	Traditioneel bruin cafékarakter aanwezig.
Band met verenigingen	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Caféspelen	Onbekend	Niet gedocumenteerd.
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Typisch voor volkscafés.

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Belangrijke sociale buurtfunctie.
Generationale overdracht	Onbekend	Verder onderzoek vereist.
Traditionele spaarkas	Ja	Historisch spaarkassysteem aanwezig.

Bronnen

Primaire bronnen

- Mondelinge getuigenissen van bezoekers en buurtbewoners.
- Observatie van caféwerking en spaarkassysteem.

Archief- en erfgoedbronnen

- Wikimedia/Wikidata inventaris van volkscafés in Denderland. ECA — inventaris traditiedragers volkscafécultuur.

Onderzoekslacunes

- Verdere documentatie van het historische interieur.
- Onderzoek naar vroegere uitbaters en eigenaars.
- Inventarisatie van caféspele en verenigingsleven.

DV-VC-EM-015 — Café 't Hoeksken

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-015
- Gemeente: Erpe-Mere
- Deelgemeente: Mere
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Café 't Hoeksken

Identificatie

- Naam: Café 't Hoeksken
- Adres: Steenstraat, Mere (Erpe-Mere)
- Gemeente: Erpe-Mere
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Type erfgoedobject: Volkscafé
- Status: Actief

- Historische uitbaters: Jos Iliano en Anny Ceulebroeck

Historische situering

Café 't Hoeksken is een volkscafé gelegen in de Steenstraat in Mere, deelgemeente van Erpe-Mere. Het café werd opgericht in 2001 en groeide uit tot een lokaal verankerde ontmoetingsplaats binnen het sociale leven van Mere.

Gedurende ongeveer vijftientig jaar werd het café uitgebaat door Jos Iliano en Anny Ceulebroeck. In april 2026 kondigden de uitbaters hun stopzetting aan, waarna nieuwe uitbaters uit Mere het café overnamen met de expliciete intentie het bestaande volkscaféconcept verder te zetten.

Volgens de registratie van Volkskunde Vlaanderen (het huidige LECA) werd Café 't Hoeksken reeds in 2008 opgenomen als traditiedrager van Vlaamse volkscafécultuur.

Het café maakt eveneens deel uit van de erfgoedinventaris "Volkscafés in Denderland" van Erfgoedcel Denderland.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Café 't Hoeksken vervult een belangrijke sociale rol als laagdrempelige ontmoetingsplaats voor bewoners van Mere en omliggende deelgemeenten.

Culturele waarde

Het café vertegenwoordigt een hedendaagse voortzetting van traditionele Vlaamse volkscafécultuur met nadruk op gemeenschapsvorming, lokale verenigingen en sociale interactie.

Historische waarde

Hoewel het café relatief recent werd opgericht, bezit het een relevante erfgoedwaarde door de continuïteit van traditionele volkscafépraktijken binnen een veranderend horecalandschap.

Immateriële erfgoedwaarde

Het café draagt verschillende immateriële erfgoedpraktijken verder, waaronder:

- verenigingsleven;
- spaarkassystemen;
- informele ontmoetingscultuur;
- en duivensporttradities.

Beschrijving van het pand en interieur

Café 't Hoeksken bezit het karakter van een klassiek buurtcafé met traditionele café-inrichting. Verdere documentatie van het interieur en aanwezige erfgoedelementen is wenselijk. Een fotografische opname van het café werd in 2025 toegevoegd aan Wikimedia Commons.

Gebruiksgeschiedenis en verenigingsleven

Het café is sterk verbonden met de duivensport. Jaarlijks verzamelen de leden van duivenmaatschappij "Elk Zijn Recht" zich in het café voor kampioenvieringen en prijsuitreikingen.

Daarnaast functioneert het café als ontmoetingsplaats voor diverse lokale activiteiten en clubs. Een belangrijk sociaal element binnen het café is de aanwezigheid van een traditionele spaarkas, waarbij vaste klanten periodiek sparen via een gemeenschappelijk kassysteem beheerd door het café.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Ja	Jos Iliano en Anny Ceulebroeck baatten het café 25 jaar uit.
Historisch interieur	Vermoedelijk	Traditioneel buurtcafé-interieur aanwezig.
Band met verenigingen	Ja	Duivenmaatschappij "Elk Zijn Recht".
Caféspelen	Vermoedelijk	Traditionele cafécultuur aanwezig.
Beperkte drank- en spijkskaart	Vermoedelijk	Typisch volkscaféprofiel.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Sterke sociale buurtfunctie.
Generationale overdracht	Gedeeltelijk	Continuïteit van caféconcept bij overname.
Traditionele spaarkas	Ja	Spaarkassysteem aanwezig.

Bronnen

Primaire bronnen

- Mondelinge getuigenissen van bezoekers en buurtbewoners.
- Fotodocumentatie van het cafépand.

Onderzoekslacunes

- Verdere documentatie van het interieur.
- Inventarisatie van caféspelen en objecterfgoed.
- Onderzoek naar de rol van duivensport binnen de lokale cafécultuur.

- Verdere studie naar spaarkassen als immaterieel erfgoed binnen volkscafés.

DV-VC-EM-016 — Café Herleving

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-EM-016
- Gemeente: Erpe-Mere
- Deelgemeente: Vlekkem
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Café Herleving

Identificatie

- Naam: Café Herleving
- Adres: Paardestraat 10, Vlekkem (Erpe-Mere)
- Gemeente: Erpe-Mere
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Type erfgoedobject: Volkscafé / estaminet
- Status: Gesloten
- Historische uitbaters: Marie Joseph Beerens (“Jefke”), Erwin De Block

Historische situering

Café Herleving was een volkscafé gelegen in de Paardestraat in Vlekkem, de kleinste deelgemeente van Erpe-Mere. Volgens beschikbare bronnen was het café actief sinds 1970 en functioneerde het gedurende meerdere decennia als het enige café van Vlekkem.

Het café werd lange tijd uitgebaat door Marie Joseph Beerens, lokaal bekend onder de bijnaam “Jefke”. Onder haar uitbating groeide Herleving uit tot een belangrijke ontmoetingsplaats voor inwoners van Vlekkem en omliggende deelgemeenten. In 2010 werd het café overgenomen door Erwin De Block.

Begin 2015 sloot het café definitief de deuren na meer dan veertig jaar activiteit. De sluiting betekende het verdwijnen van het laatste café van Vlekkem en vormde daarmee een symbolisch moment binnen de lokale dorpsgeschiedenis.

Café Herleving werd opgenomen binnen de erfgoedinventaris van Erfgoedcel Denderland en geregistreerd als volkscafé / estaminet binnen het Wikimedia-erfgoedproject rond volkscafés in Denderland.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Café Herleving vervulde gedurende meer dan vier decennia een centrale sociale rol binnen het dorpsleven van Vlekkem. Als enige café van de deelgemeente functioneerde het als laagdrempelige ontmoetingsplaats voor bewoners, verenigingen en bezoekers.

Historische waarde

Het café documenteert de belangrijke rol van buurtcafés binnen kleine landelijke deelgemeenten in Oost-Vlaanderen. De verdwijning van Herleving illustreert tegelijk de bredere afname van traditionele volkscafés in Vlaanderen.

Culturele waarde

Het café vertegenwoordigde het klassieke model van het Vlaamse bruine dorpscafé waarin gemeenschapsvorming en informele ontmoeting centraal stonden.

Immateriële erfgoedwaarde

Herleving was verbonden met lokale tradities, verenigingsleven en sociale rituelen die typisch zijn voor volkscafécultuur.

Beschrijving van het pand en interieur

Het café bevond zich aan de kerk van Vlekkem en bezat het karakter van een traditioneel dorpscafé. Fotodocumentatie van het gebouw werd opgenomen binnen Wikimedia Commons en erfgoedinventarissen.

Verdere documentatie van het interieur en aanwezige erfgoedelementen is wenselijk.

Gebruiksgeschiedenis en verenigingsleven

Café Herleving functioneerde als ontmoetingsplaats voor bewoners van Vlekkem en omliggende gemeenten. De sociale functie van het café werd versterkt doordat het jarenlang het enige café van Vlekkem was.

De naam “Herleving” komt eveneens voor binnen Aalsterse carnavals- en verenigingscontexten, waar cafés met dezelfde naam verbonden waren aan carnavalsgroepen en kaatsclubs.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Ja	Marie Joseph Beerens (“Jefke”) was lokaal sterk gekend.
Historisch interieur		Vermoedelijk Traditioneel dorpscafékarakter aanwezig.

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Band met verenigingen	Vermoedelijk	Sociale dorpsfunctie aanwezig.
Caféspelen	Onbekend	Niet gedocumenteerd.
Beperkte drank- en spijskaart	Vermoedelijk	Typisch voor traditioneel volkscafé.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Enige café van Vlekkem gedurende meerdere decennia.
Generationale overdracht	Nee	Geen familiale continuïteit vastgesteld.

Bronnen

Primaire bronnen

- Mondelinge getuigenissen van inwoners van Vlekkem.
- Fotodocumentatie van het cafégebouw.

Onderzoekslacunes

- Verdere documentatie van het interieur.
- Onderzoek naar caféspelen en verenigingsleven.
- Inventarisatie van historisch beeldmateriaal.
- Onderzoek naar de relatie tussen Herleving en lokale verenigingen in Vlekkem.

DV-VC-DDL-004 — Biercafé De Kouter

Projectreferentie

- Referentiecode: DV-VC-DDL-004
- Gemeente: Denderleeuw
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Inventarisproject: Erfgoedinventaris Volkscafés Denderland

Biercafé De Kouter

Identificatie

- Naam: Biercafé De Kouter
- Adres: Steenweg N405 359, Denderleeuw
- Gemeente: Denderleeuw
- Provincie: Oost-Vlaanderen
- Type erfgoedobject: Biercafé / volkscafé / estaminet
- Status: Actief
- Huidige uitbater: Piet Roels

Historische situering

Biercafé De Kouter is een volkscafé gelegen langs de Steenweg in Denderleeuw. Het café wordt binnen regionale erfgoedinventarissen expliciet aangeduid als “estaminet” en opgenomen binnen het project “Volkscafés in Denderland”.

Volgens beschikbare documentatie bestond het café reeds vóór 2015 en functioneerde het als lokaal buurt- en dorpscafé binnen Denderleeuw. De historische documentatie over de vroegste geschiedenis van het café blijft voorlopig beperkt, maar de opname binnen erfgoedinventarissen wijst op de lokale betekenis van het café binnen de volkscafécultuur van Denderland.

Binnen de hedendaagse werking profileert Biercafé De Kouter zich expliciet als biercafé met aandacht voor sociale ontmoeting en traditionele cafébeleving. De huidige uitbating door Piet Roels sluit aan bij de voortzetting van het klassieke buurtcafémodel.

Het café werd eveneens opgenomen binnen het Wikimedia/Wikidata-erfgoedproject rond volkscafés in Denderland en geregistreerd als traditiedrager van regionale cafécultuur.

Erfgoedwaarde

Sociale waarde

Biercafé De Kouter vervult een belangrijke functie als laagdrempelige ontmoetingsplaats voor bewoners van Denderleeuw en omliggende gemeenten.

Culturele waarde

Het café sluit aan bij de traditionele Vlaamse bier- en volkscafécultuur waarin lokale ontmoeting, cafébezoek en bierbeleving centraal staan.

Historische waarde

De opname binnen regionale erfgoedinventarissen toont de betekenis van het café binnen het historisch gegroeide netwerk van volkscafés in Denderland.

Immateriële erfgoedwaarde

Het café draagt verschillende immateriële erfgoedpraktijken verder:

- buurtcaféwerking;
- biercultuur;
- informele ontmoetingscultuur;
- en sociale gemeenschapsvorming.

Beschrijving van het pand en interieur

Biercafé De Kouter bezit het karakter van een klassiek Vlaams bier- en volkscafé. Verdere documentatie van interieurkenmerken, historische objecten en café-inrichting is wenselijk.

Gebbruiksgeschiedenis en verenigingsleven

Het café functioneert als buurtgerichte ontmoetingsplaats en lokale drankgelegenheid binnen Denderleeuw. Verdere studie naar verenigingsleven, cafésporten en lokale activiteiten verbonden aan het café is wenselijk.

Checklist kenmerken volkscafé

Kenmerk	Aanwezig	Opmerking
Markante cafebaas/cafébazin	Ja	Huidige uitbater Piet Roels profileert het café actief.
Historisch interieur	Vermoedelijk	Traditioneel biercafékarakter aanwezig.
Band met verenigingen	Vermoedelijk	Verder onderzoek vereist.
Cafésporten	Onbekend	Niet gedocumenteerd.
Beperkte drank- en spijskaart	Ja	Biercaféfunctie staat centraal.
Ontmoetingsplek voor iedereen	Ja	Buurtgerichte sociale functie.
Generationale overdracht	Onbekend	Verder onderzoek vereist.

Methodologische nota

Deze erfgoedfiches werden opgesteld op basis van een combinatie van:

- persartikels;
- lokale erfgoedpublicaties;
- veldonderzoek;
- mondelinge getuigenissen;
- documentatie van heemkundige kringen;
- bestaande onderzoeksnota's;
- en theoretische literatuur over volkscafés als immaterieel en sociaal-cultureel erfgoed.

Bij het opstellen van de fiches werd bijzondere aandacht besteed aan:

- de historische continuïteit van de caféfunctie;
- de sociale rol van volkscafés;
- de relatie met verenigingsleven;
- de materiële cultuur van het café-interieur;

- en de betekenis van volkscafés binnen de lokale identiteit.

De fiches vormen werkdocumenten binnen een ruimer erfgoedproject rond drankcultuur en volkscafés in Denderland.

Bibliografie

Jacobs, Marc. "Immaterieel cultureel erfgoed en erfgoedgemeenschappen." In diverse publicaties van FARO en LECA.

LECA / Volkskunde Vlaanderen vzw. *Verslagboek Hart voor Volkscafés. Een onderzoek naar de leefbaarheid van volkscafés.* Gent: Volkskunde Vlaanderen vzw, 2009.

UNESCO. *Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage.* Parijs, 17 oktober 2003.

FARO. *Immaterieel erfgoed in Vlaanderen. Praktijken en beleid.* Brussel: FARO.

Hooft, Elise. "Cafés als onroerend erfgoed. De materiële getuigen van de cafégeschiedenis in Vlaanderen beschreven en beschermd." In *Volkscafés. Vrouwentongen & mannenpraat.* Leuven: Davidsfonds, 2009.

De Meyer, Gust. "Volkscafés en populaire cultuur." In *Volkscafés. Vrouwentongen & mannenpraat.* Leuven: Davidsfonds, 2009.

Jacobs, Marc. "Historische reflecties over volkscafés." In *Volkscafés. Vrouwentongen & mannenpraat.* Leuven: Davidsfonds, 2009.

Kets, Jimmy. *Volkscafés. Vrouwentongen & mannenpraat.* Leuven: Davidsfonds, 2009.

Biercultuur en drankgeschiedenis

Tollet, Annelies. "Conflictueus genot en botsende beelden. Hoe de biercultuur in Vlaams-Brabant vorm kreeg in de periode 1880-1940." *Tijd-Schrift* 8, nr. 2 (2018): 27-41.

Tollet, Annelies. *Vlaams-Brabant drinkt. Tweehonderd jaar bier- en jenevercultuur.* Leuven: Provincie Vlaams-Brabant.

Garavaglia, Carlo, en Johan Swinnen, red. *Economic Perspectives on Craft Beer. A Revolution in the Global Beer Industry.* Cham: Palgrave Macmillan, 2018.

Swinnen, Johan, red. *The Economics of Beer.* Oxford: Oxford University Press, 2011.

Carroll, Glenn R., en Anand Swaminathan. "Why the Microbrewery Movement? Organizational Dynamics of Resource Partitioning in the U.S. Brewing Industry." *American Journal of Sociology* 106, nr. 3 (2000).

Naylor, Tony. "The Craft Beer Revolution: How Hops Got Hip." *The Guardian*, 13 augustus 2014.

Zyθος. Publicaties en documentatie rond Belgische biercultuur.

Belgian Beer Culture / Belgische Brouwers. Diverse publicaties en documentatie.

Volkscafés en volkscultuur

Aers, Wouter, en Bart Caers, red. *Achter de gevels. Volkscafés in Gent*. Gent: Gentblogt, 2009.

Belcanto, Guido. Bijdrage in *Volkscafés. Vrouwentongen & mannenpraat*. Leuven: Davidsfonds, 2009.

Comeet Erfgoedcel Meetjesland e.a. Publicaties rond volkscafés en erfgoedroutes.

Volkskunde Vlaanderen vzw. *Red het Volkscafé*. Projectdocumentatie, 2008–2009.

VV / Volkskunde Vlaanderen vzw. Documentatieproject www.volkscafes.be.

Erfgoedlijnen en regionale erfgoedwerking

Hilke Arijs. *Erfgoedlijnen Denderland. "Wat maakt Denderland Denderland?"* Aalst: Erfgoedcel Denderland, 2024.

Intergemeentelijke Projectvereniging Erfgoed Denderland. Beleidsdocumenten en erfgoednota's.

Erfgoedcel Denderland. *Santé. Drankcultuur in Denderland*. Aalst: Erfgoedcel Denderland.

Erfgoedcel Denderland. Publieksbevraging erfgoedlijnen, 2024.

Beleidsdocumenten en parlementaire stukken

Vlaams Parlement. Parlementaire documenten betreffende volkscafés, biercultuur en immaterieel erfgoed.

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. *Decreet houdende de ontwikkeling, de organisatie en subsidiëring van het Vlaams cultureel-erfgoedbeleid*.

UNESCO. Dossier Belgische Bierecultuur – erkenning als immaterieel cultureel erfgoed van de mensheid, 2016.